

BAJKE IN POVESTI O DEVETLETKI

Pingvinlandija
je kul!!!

V Pingvinlandiji imajo
otroci zelo radi brokoli,
cvetačo in vampe!!!

V Sloveniji imajo pa otroci
najraje devetletko!
Častna pingvinska! Tako je
in nič drugače. Kakopak!

Devetletka
je zakon.
Itak!

dr. Kristijan Musek Lešnik

*Problemov ne moremo reševati
z vzorci razmišljanja,
ki so pripeljali do njih.*

Albert Einstein

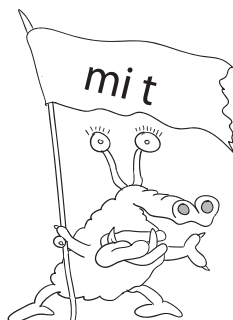

MITI, BAJKE, PRIPOVEDKE,
PRAVLJICE, IZMIŠLJOTINE
(PA ŠE KAKŠNA
ODKRITA LAŽ)
O DEVETLETKI

Devetletka
je überkul!!!

V Sloveniji imajo vsi otroci zelo radi
ljubljeno in veliko devetletko!!!

Mit št. 12:
**Slovenski šolarji so mehkužci:
 pravijo, da so obremenjeni, v
 resnici pa niso!**

Cilj prenove osnovne šole: PREPREČITI PREOBREMENJENOST IN UTRUJENOST UČENCEV! (Cilji kurikularne prenove, 1995)

»V zakup moramo vzeti, da gre bodisi za subjektivne ocene staršev, menim da majhnega dela staršev, ki si kot obremenjenost otrok v šoli predstavljajo različne stvari.« Dr. Ljubica Marjanovič Umek, 2004.

»Množična prisotnost teh mnenj, dejstvo, da govorci ne navajajo argumentov, marveč o "preobremenjenosti" učencev govorijo kot o "samoumevnosti, ki zahteva "takojšnje" ukrepanje ... vse to opozarja, da je v ozadju teh mnenj morda neki širši strokovni in politični kontekst, ki genenrira samoumevnost teze o "preobremenjenosti učencev" in ustvarja plodna tla za vero v preobremenjenost.«

Dr. Mojca Kovač Šebart, dr. Janez Krek, dr. Miha Kovač, 2004.

»Ugotovitve evalvacije nasprotujejo enemu najbolj razširjenih stereotipov v šolstvu, preobremenjenosti otrok.« Dr. Janez Justin, 2003.

Zgornje ocene so odgovori na pripombe nekaterih staršev, učiteljev in ravnateljev (o obremenjenosti šolarjev, še posebno v 3. triletju devetletke) v času poskusnega uvajanja devetletke in ob prehodu vseh slovenskih osnovnih šol v novi program.

Med vsemi cilji prenove osnovne šole se je v zadnjih desetih letih največ govorilo in pisalo prav o vprašanju obremenjenosti učencev, posebno o obremenjenosti učencev v tretjem triletju. Glasna opozorila, da gre pri pripombah in opozorilih o obremenjenosti šolarjev za neuka, nestrokovna, subjektivna, ali celo indoktrinirana mnenja so bila najbolj učinkovit pristop avtorjev šolske prenove za utišanje neprijetnih glasov. Te ocene pa so imele

eno, a precejšna napako ... niso temeljile na nobenih argumentih in so bile enako, ali celo bolj subjektivne od opozoril, ki so jih želele utišati.

Če bi so nekateri avtorji šolske preнове in devetletke vzeli dovolj časa, da bi pogledali le nekatere najbolj postopne podatke o obremenitvah in obremenjenosti slovenskih šolarjev, bi težko vztrajali pri mitu, da gre za subjektivne izmišljotine. Po drugi strani pa bi to seveda pomenilo, da bi se morali soočiti z vsemi vzroki, zaradi katerih se naši šolarji počutijo obremenjeni ter odpovedati puhlicam v smislu "počutijo se obremenjene, vendar je to samo zato, ker starši in učitelji od njih nič ne zahtevajo" (*mimogrede, te ugotovitve deloma verjetno držijo, vendar imajo le malo opravka z učitelji, nekaj več s starši in njihovimi vzorci vzgoje, zelo veliko pa z nezahtevno in permisivno devetletko, ki nekritično in gromoglasno poudarja pravice šolarjev, ne pa tudi njihovih dolžnosti in odgovornosti*).

- - -

Naši šolarji se čisto zares počutijo nadpovprečno obremenjeni zaradi šole. Raziskava HBSC, ki spremlja zdravje evropskih otrok in mladine, že skoraj desetletje nenehno opozarja, da delež slovenskih šolarjev, ki se počutijo obremenjeni, visoko presega evropsko povprečje.

Podatki raziskave HBSC za 11-letnike kažejo, da delež naših šolarjev, ki se počutijo obremenjeni zaradi šole, za več kot 40 odstotkov presega povprečje evropskih držav. Ta delež v Sloveniji z leti narašča, razlika med slovenskimi in evropskimi šolarji pa se povečuje (Tabela 25, Slika 22; *mednarodni podatki za raziskavo HBSC 2009/10 še niso dostopni*).

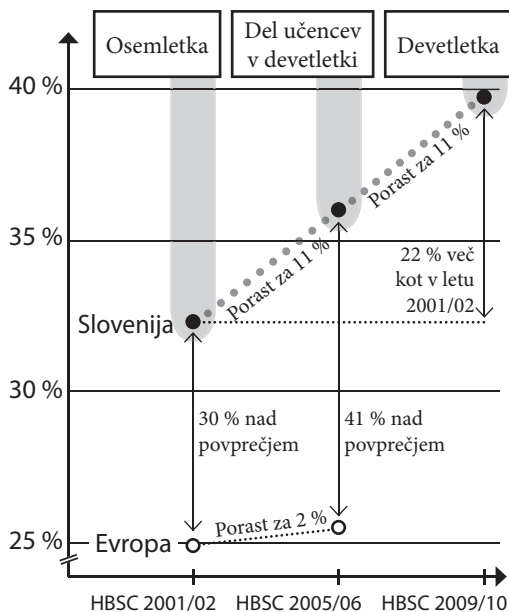
Podatki za slovenske 13-letnike so na prvi pogled nekoliko manj strašljivi; v zadnji raziskavi je nekoliko upadel delež šolarjev, ki se počutijo obremenjeni zaradi šole (*od leta 2001/02 za 5 odstotkov, od 2005/06 pa za 10 odstotkov*). Vendar je ta podatek treba razumeti v luči spoznanja, da je v letu 2005/06 delež naših šolarjev, ki so se počutili obremenjeni zaradi šole, za več kot 60 odstotkov presegal evropsko povprečje (Tabela 26, Slika 23). V takratni raziskavi

Tabela 25: Odstotek slovenskih in evropskih enajstletnikov, ki se počutijo obremenjeni zaradi šole, HBSC 2001/02, 2005/06 in 2009/10.

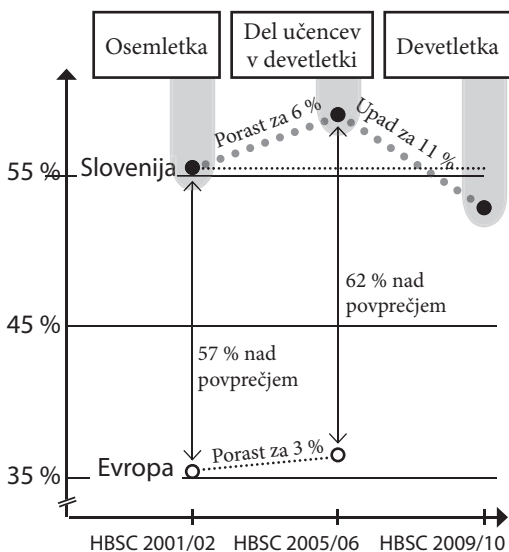
	HBSC 2001/02	HBSC 2005/05	HBSC 2009/10
Slovenija	32.3 %	36.0 %	39.5 %
Povprečje HBSC	24.9 %	25.5 %	

Tabela 26: Odstotek slovenskih in evropskih trinajstletnikov, ki se počutijo obremenjeni zaradi šole, HBSC 2001/02, 2005/06 in 2009/10.

	HBSC 2001/02	HBSC 2005/05	HBSC 2009/10
Slovenija	55.5 %	59.0 %	52.8 %
Evropske države	35.4 %	36.5 %	

Slika 22: Odstotek 11-letnikov, ki so obremenjeni zaradi šole, HBSC 2001/02 do 2009/10.

so se zaradi šole počutili bolj obremenjeni od naših šolarjev le vrstniki v Turčiji (strogo geopolitično vzeto so bili torej naši šolarji najbolj obremenjeni med vsemi evropskimi državami). Zato je kakršno koli zadovoljstvo v smislu "pa nas je vsaj kakšna država prehitela na vrhu te neslavne lestvice" močno neprimerno.

Podatki raziskave HBSC seveda dopuščajo možnost, da ima slovenska "šolska stroka" prav v oceni, da se naši šolarji sicer počutijo obremenjeni s šolo, a da to ni zaradi šolskih zahtev, pač pa zato, ker obdani v vato permisije in nezahtevnosti tolikokrat slišijo, kako so obremenjeni, da začnejo sčasoma tudi sami verjeti v to. Oziroma, kot bolj umetelno in strokovnjaško, kot bi to znal zapisati jaz, piše v naslednjih besedilih:

"Tožbe o tem, da je osnovna šola preobremenjujoča, so v Sloveniji postale stalnica. Množična prisotnost teh mnenj, dejstvo, da govorci ne navajajo argumentov, marveč o "preobremenjenosti"

Slika 23: Odstotek 13-letnikov, ki se počutijo obremenjeni zaradi šole, HBSC 2001/02 do 2009/10.

učencev govorijo kot o "samoumevnosti, ki zahteva "takojšnje" ukrepanje ... vse to opozarja, da je v ozadju teh mnenj morda neki širši strokovni in politični kontekst, ki generira samoumevnost teze o "preobremenjenosti učencev" in ustvarja plodna tla za vero v preobremenjenost. Ker ni konceptualizirana, se preobremenjenost nekritično sprejema, verovanje pa gradi diskurz, ki meri na učinek "promoviranja sodobnih pedagoških doktrin in metod", vključno z besedili, ki pretendirajo na znanstvenost."

"V besedilu smo na podlagi podatkov iz mednarodnih raziskav, ki omogočajo primerjavo naših učenk in učencev s tistimi iz drugih držav, spregovorili o problematiki njihove preobremenjenosti v šoli oz. s šolo. Ob interpretaciji podatkov, ki verovanju v preobremenjenost ne dajejo tehtne empirične podlage, smo orisali strokovni in politični kontekst prevladujočih pedagoških teorij in zahtev poznokapitalistične družbe do posameznika, ter pokazali, zakaj vodijo v prepričanje, da so učenci preobremenjeni s šolskim delom."

(Dr. Mojca Kovač Šebart, dr. Janez Krek, dr. Miha Kovač, 2004).

Zgornji besedili se lahko zdita zelo tehtni. Vendar je vprašanje obremenjenosti šolarjev vredno osvetliti še s kakšne druge plati. Ali bi, recimo, občutke obremenjenosti med našimi šolarji pojasnili tudi drugače, kot avtorji zgornjega besedila?

Si lahko občutke obremenjenosti med šolarji razlagamo še kako drugače? Seveda. Zadošča že, če upoštevamo nekatere preproste podatke, ki so jih avtorji zgornjega besedila (nehote, ali pa zaradi kakšnega drugega razloga) spregledali. Recimo podatke o številu ocenjevanih predmetov, ki jih imajo na urnikih šolarji v zadnjem triletju osnovne šole (*večina pripomb v zvezi z obremenjenostjo naših šolarjev v zadnjih letih se je namreč nanašala prav na to obdobje šolanja*). Pri koliko predmetih se šolarji v različnih državah "borijo" za ocene (Tabela 27)?

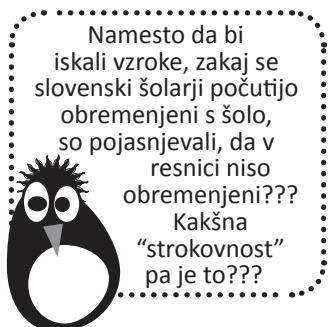

Tabela 27: Število ocenjevanih predmetov v zadnjem triletju osnovne šole (Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju v Republiki Sloveniji, 2011).

	7. razred	8. razred	9. razred
Slovenija	13 do 15	15 do 17	13 do 15
Danska	10	11	9
Finska	12 (brez izbirnih predmetov)		
Norveška	11		
Portugalska	11		11
Španija	12		

Ob pogledu na to tabelo hitro postane jasno vsaj dvoje. Prvič: vzroke za občutke obremenjenosti slovenskih šolarjev je vendarle smiselno iskati tudi v šoli in v novem devetletnem programu, ne le v "prevladujočem diskurzu". In drugič: skoraj neverjetna spretnost nekaterih avtorjev šolske preнове in devetletke, ki jim uspe izbrskati natančno tiste podatke, ki navidez potrjujejo njihove interpretacije, obenem pa spregledati druge, pa čeprav bi jim morali (recimo podatki o številu predmetov) dobesedno mahati z rdečimi zastavicami pred očmi.

- - -

Podatki o obremenjenosti slovenskih šolarjev iz mednarodnih raziskav in primerjav opozarjajo, da gre za resno vprašanje. Za problem, s katerim bi se bilo treba ukvarjati bolj resno in bolj poglobljeno, kot z omalovaževanjem v smislu "*nekaj se pritožujejo, v resnici so pa razvajeni*". Spoznanje, da se naši trinajstletniki počutijo bolj obremenjeni s šolo kot vrstniki v kateri koli drugi članici EU, bi moralo sprožiti resne analize, ne pa kvazistrokovne poskuse zmanjševanja pomena neprijetnih podatkov.

Podatki o obremenjenosti slovenskih šolarjev iz mednarodnih raziskav in primerjav pa so hudo resni še zaradi nečesa drugega. Opozarjajo na neznosno lahkotno in pristrano strokovnjačenje v slovenski "šolski stroki", v kateri nekateri "strokovnjaki" med razpoložljivimi podatki očitno izbirajo svojim verovanjem, prepričanjem in stališčem všečne, pred drugimi pa debelo mižijo. Z vidika strokovne integritete je lahko takšno početje smešno. A čeprav nima nikakršne strokovne ali raziskovalne teže (*da o njegovih moralnih in etičnih vidikih niti ne izgubljam besed*), lahko zaradi predpostavljene strokovne avtoritete posameznih avtorjev in strahov pred njihovim nezadovoljstvom usmerja razmišljanja v šolskem prostoru. Če takšno početje zavira resno soočenje z neprijetnimi spoznanji o naši šoli ter preprečuje njihovo reševanje in s tem silovito škodi prihodnosti slovenske javne šole, pa ni več smešno, pač pa hudo resno.

Kljub trhlости argumentov, ki kolobarijo naokrog med spuščanjem megle nad vprašanje obremenjenosti šolarjev, je treba nekaterim avtorjem šolske preнове priznati, da imajo v neki točki vendarle prav: k občutkom obremenjenosti naših šolarjev verjetno prispeva tudi pretirano permisivno okolje, ki šolarje varuje pred izzivi, zahtevami in odgovornostjo za njihovo delo. Je pa tudi res, da so se vrata za to permisijo (*in psevdovarovanje učencev pred učenjem, delom in trudom*) v šole najbolj na široko odprla ravno med prenovno osnovne šole (*se kdo še*

spomni *Pravilnika o pravicah in dolžnostih učencev*), pri kateri nekateri najbolj zavzeti zagovorniki ideje “šolarji niso obremenjeni, tako se samo subjektivno počutijo” niso le aktivno sodelovali, pač pa so jo tudi vodili.

- - -

Prepričanje, da naši šolarji niso obremenjeni, pač pa le mehkužni in razvajeni je nevaren mit. Četudi je v njem kakšno zrno soli, že več let preprečuje, da bi se s tem zaskrbljujočim pojavom resneje soočili, prepoznali njegove globlje vzroke in jih začeli odpravljati.

Od kod izvira globok prepad med ocenami “šolske stroke” in podobo, ki jo kaže raziskava HBSC? Nekateri soavtorji šolske prenove se tudi takrat, ko zavračajo ocene o obremenjenosti šolarjev, sklicujejo na podatke te iste raziskave. Na tiste, po katerih naj slovenski šolarji (*po njihovem mnenju*) ne bi imeli znakov stresa. Kar naj bi (*spet po njihovem mnenju*) dokazovalo, da naši šolarji v resnici niso tako obremenjeni, kot se počutijo. Ti sklepi, ki so luknjasti bolj od švicarskega sira, temeljijo na vsaj dveh napačnih predpostavkah:

- *raziskava HBSC kaže, da slovenski šolarji nimajo simptomov stresa; ta napačna trditev je bodisi plod nerazumljive nestrokovnosti in neznanja pri prebiranju podatkov, bodisi povsem preprosta in nesramna laž ... slovenski šolarji seveda kažejo znake stresa, tako kot vrstniki v vseh drugih evropskih državah, vendar je teh simptomov med našimi šolarji res manj kot pri povprečnih vrstnikih v Evropi,*
- *če imajo naši šolarji manj simptomov stresa od vrstnikov v drugih državah, jim šola že ne more biti v pretirano breme, torej ni razlogov za skrb ob podatkih raziskave HBSC; to razumevanje, ki služi dokazovanju, da so občutki obremenjenosti med slovenskimi šolarji plod javnega diskurza (?!?!), premisije in prenizkih šolskih zahtev, maha okrog s podatki o stresu slovenskih šolarjev ... vendar ne razume narave stresa.*

O povezanosti občutkov obremenjenosti s premisijo v šolah (in družinah, družbi) in s prenizkimi zahtevami bi se gotovo dalo povedati marsikaj. Vendar bi se povezovanje podatkov o občutkih obremenjenosti slovenskih šolarjev z nizko stopnjo stresa nujno moralo osredotočiti na vsaj še eno ključno vprašanje, o katerem “šolska stroka” do danes ni rekla še nič (morda tudi zato, ker je zanj treba razumeti naravo stresa). Če bi se teh zaskrbljujočih podatkov lotili bolj strokovno, bi se lahko že pred leti približali nečemu, kar je morda celo ključna težava današnje slovenske šole in vir mnogih neprijetnih podatkov v tej knjigi (*od podpovprečnega*

znanja, do občutkov obremenjenosti in odporov do šole med slovenskimi šolarji). Za to, da bi se povezave med občutki obremenjenosti slovenskih šolarjev in njihovimi znaki stresa lotili bolj strokovno in z več upanja, da se iz takšnega razmišljanja izcimi kaj več od posplošenih public, bi bilo dovolj preprosto vprašanje: kdaj nam stvari, ki jih doživljamo kot obremenjujoče, povzročajo stres ... in kdaj nam stvari, ki jih doživljamo kot obremenjujoče, ne povzročajo stresa? Najbolj preprost odgovor na to vprašanje je: stres doživljamo predvsem takrat, ko nas obremenjujejo stvari, ki so nam pomembne. In obratno: kot breme lahko doživljamo tudi stvari, ki so nam nepomembne in nesmiselne, ne zato, ker bi nam bile zahtevne in pretežke, pač pa zato, ker nas preprosto moti, da jim moramo posvečati svoj čas in energijo. Bi lahko občutki obremenjenosti naših šolarjev sodiliv to, drugo kategorijo, o kateri "šolska stroka" ni razmišljala? Ne samo, da bi lahko, če podatke iz raziskave HBSC povežemo tudi z ugotovitvami o upadu veselja naših šolarjev do šole, se zdi takšna razlaga celo zelo verjetna.

Spoznanje, da se naši šolarji počutijo obremenjeni s šolo, obenem pa imajo sorazmerno malo znakov stresa, torej ni nujno povod za rajanje ob ritmu "počutijo-se-obremenjeni-v-resnici-pa-niso". Zdi se celo, da bi nas moralo to celo bolj skrbeti, kot če bi bili naši šolarji obremenjeni in bi hkrati izražali veliko znakov stresa; takrat bi se lahko namreč z neprijetnim pojavom dosti hitreje spopadli.

- - -

Če bi se naši šolarji počutili obremenjeni zaradi prezahtevne in pretežke šole, bi nas moralo resno skrbeti.

Če jih šola obremenjuje, ker se jim zdi nesmiselna in se jim zdi popolnoma "brez veze", nas bi moralo skrbeti še bolj.

Naši šolarji se počutijo
neprimerno bolj obremenjeni s šolo
kot njihovi vrstniki v razvitih državah!
Zakaj?

Mogoče
jih pa šola res
obremenjuje?
Morda jim je
popolnoma odveč
in nesmiselna?

Naša šola je po
difoltu ful všeč vsem
piščancem, kreten!
Ti pa res nimaš pojma
o kurikularnih rečeh!
Pejt jajca valit!

Pri tisočerih golidah mroževega mleka v prahu!

Že vem, čemu je tako!

Mulci so pomehkuženi in afne guncajo! V ozadju njihovih tožb o obremenjenosti je pa širši strokovni in politični kontekst, ki genenrira samoumevnost teze o preobremenjenosti in ustvarja plodna tla za vero v preobremenjenost. Ker ta ni konceptualizirana, se preobremenjenost nekritično sprejema, verovanje pa gradi diskurz, ki meri na učinek promoviranja sodobnih pedagoških doktrin in metod, vključno z besedili, ki pretendirajo na znanstvenost.

Pajade!

Kakopak. Samo delajo se, da so obremenjeni, v resnici pa niso. To je samo stvar diskurza!

Jaaaaa!

Kwa
smo
stroka!

Mi smo
carji!

Ampak, a ne
bi raje pregledali
podatke?

Lulek trapasti. Partibrejker! Kakšne
podatke! Podatki so za luzerje. Kdo rabi
podatke, če na mehuru totalno čutmo,
da je obremenjenost stvar diskurza.

A si z
nam, al si pa
prot nam!
Mi smo stroka,
kapiš!!!

Pozneje, po konstruktivni razpravi ...

Pajade! Piščanci se počutijo
obremenjeni! Ampak u resnici niso!
Zdej pa pejmo raziskat kej drugga!

Ja, tko k sam mi
znamo! Strokovno,
znanstveno, objektivno!!!

Ker mi
smo Čaki Norisi
šolske stroke!
Zaprmej, da
smo!

